

Jyri Helko

Studioon valmistautuminen

Basistin näkökulma asiaan

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Muusikko (AMK)

Pop/jazz-musiikin koulutusohjelma

Opinnäytetyö

29.04.2013

Tekijä Otsikko Sivumäärä Aika	Jyri Helko Studioon valmistautuminen, Basistin näkökulma asiaan 14 sivua + 1 liite 29.04.2013
Tutkinto	Muusikko (AMK)
Koulutusohjelma	Pop/jazz-musiikin koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Muusikko (sähköbasso)
Ohjaajat	Lehtori Jukka Väisänen Lehtori Marko Liski
<p>Työssäni tarkastelen For The Imperium -yhtyeen Hail The Monsters -levyn äänityksiä ja niihin valmistautumista basistin näkökulmasta. Olen valinnut esimerkkibiisiksi levyn ensimmäisen sinkun, Sudden Deathin, jossa on monia soitolleni tyypillisiä ilmiöitä.</p> <p>Kerron sanallisesti tekniikoista, käytetyistä laitteistosta sekä hetkistä, jotka ovat vaikuttaneet levyllä päätyneisiin sovituksiin. Liitteenä olevalla CD-levyllä on kuultavissa valmiin biisin lisäksi kaikki kolme äänitettyä bassosignaalia erikseen, jotka auttavat ymmärtämään liioittelun merkitystä äänitysvaiheessa sopivan soundin löytämiseksi. Lisäksi liitin mukaan nuottiesimerkkejä, jotka toivottavasti avaavat käyttämiäni tekniikoita ja asemavalintoja.</p> <p>Tavoite oli avata omia vaikuttajiani, niin fiiliksen kuin soundin osalta. Käytin videomateriaalia paljon avukseni sovitusideoiden ja oikean fiiliksen löytämiseksi. Harjoittelin ennen studioa paljon sekä yksin että bändin kanssa. Kävin biisejä myös läpi ilman soitinta, joka on mielestäni olennainen osa harjoiteltaessa rakenteiden muistamista, osien välisen dynamiikan hallitsemista ja ylipäänsä musiikin ymmärtämistä.</p> <p>Etsin vastausta kysymykseen miten päätyä kuulostamaan valmiilla levyllä samalta mitä on biisejä kirjoittaessa tarkoittanut, ja miten löytää oikea fiilis vielä studiossa äänittäessä. Halusin selvittää samalla itselleni mahdollisia syitä, miksi olen päätenyt esimerkiksi pitämään taukoja, soittamaan pedaalia tai tuplaamaan kitarariffejä.</p> <p>Havaitsin, että pelkästään levyjä kuuntelemalla saattaa jäädä huomaamatta monia osatekijöitä, jotka videomateriaalista käyvät heti ilmi. Esimerkiksi soittotatsin kovuus ja särön määrä selviävät usein helpommin ammattilehtien haastatteluista tai studiodokumenteista kuin varsinaista levyä kuuntelemalla.</p> <p>Halusin työstäni käytännönläheisen, joten käytetty kieli on ammattislangia. Tämä tietenkin rajaa osaltaan lukijoiden joukkoa, mutta tarkoitukseni oli esitellä säröbasson ja heavy metal -studiosoittamisen saloja lähinnä kollegabasisteille tai aiheesta jo valmiiksi tietoja omaaville. Toivon, että varsinkin ääninäytteiden raakuus antaa itseluottamusta muille soittoaan tai bassosoundiaan pähkäileville.</p>	
Avainsanat	Särö, sähköbasso, studio, heavy metal

Author Title Number of Pages Date	Jyri Helko Preparing Yourself for the Studio - A Bass Player's Point of View 14 pages + 1 appendices 29 April 2013
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Pop & Jazz Music
Specialisation option	Musician
Instructors	Jukka Väisänen, MMus Marko Liski, MMus
<p>My final project involves the recording of For The Imperium's second album <i>Hail The Monsters</i>. In this report I describe the techniques of creating a heavy metal bass sound that meets today's standards. I also give a detailed account of the preparations we made before entering the studio.</p> <p>I chose the piece "Sudden Death" as an example track from the album. It was released as the first single and it has all the key elements of our music. I transcribed some parts of the bass line to show different approaches to arranging modern heavy metal. I also included a CD that has all the three separated bass signals that are heard on the final mix of the piece on separate tracks. That will hopefully give the listener an idea of how much one has to exaggerate to get the desired result.</p> <p>I found out that many of my musical decisions are based on visual influences. I watched quite a lot of studio documentaries and read articles about other bass players. I tell briefly about my practicing habits which also include visualizing the piece without an instrument which is a great help for understanding the dynamics between the different sections of the songs and memorizing the music you are about to play. Many times when you are listening to a record you might miss some quite important nuances that are clearly visible when watching a music video.</p> <p>I use quite a lot of slang words familiar from the magazines and real-life experiences. I am aware that this decision will decrease the number of potential readers, but my goal was to make a short tutorial for fellow bass players who might already have some experience from studio work. I found this approach more suitable, because it links this work directly to today's working environment.</p>	
Keywords	Distortion, bass guitar, studio, heavy metal

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Tavoitteet	1
1.2	Työmenetelmät	2
2	Bändin lyhyt oppimäärä	2
3	Valmistautuminen	3
3.1	Analyttiset käsitteet	3
4	Intro	7
5	Interlude	7
6	A-osa	8
7	Kertosäe	9
8	Bridgen variaatiot	10
9	Lopetus	11
10	Yhteenveto	11
	Lähteet	13
	Liitteet	
	Liite 1. Liitteen nimi	

1 Johdanto

Tarkoituksena oli tarkkailla omaa valmistautumista For The Imperiumin toisen albumin Hail The Monsters -nauhoituksia varten. Basson soittaminen kyseisessä yhtyeessä sisältää monia haasteita, mutta tässä raportissa pyrin tarkastelemaan tarkoituksenmukaisen tunteen siirtämistä levyille ja miten tämä käytännössä toteutetaan. Koen, että aiheen rajaaminen näihin seikkoihin edesauttaa kollegabasisteja ja aiheesta kiinnostuneita ymmärtämään ”tatsin”, oman soundin ja sovituksen/äänivalintojen merkityksen bändisoundin kannalta. Vaikka havainnot pohjautuvat selkeästi heavy metal -genreä edustavaan biisiin, samoja asioita voi soveltaa myös muuhun musiikkiin, jotta saavutetaan haluttu ja tarkoituksenmukainen lopputulos.

Havainnot on tehty esimerkibiisi Sudden Deathin pohjalta. Tietopohja perustuu referenssi-levyihin, kollegiaalisiin keskusteluihin ja empiirisiin havaintoihin. On tärkeä huomata miten paljon liioittelua ja yleisistä ihanteista poikkeavaa soundia bassoraita sisältää soolona kuunneltaessa ja miten tämä yhdistyy bändin seassa halutuksi kokonaisuudeksi. Kyseessä on tietynlainen illuusio, jolla pyritään saamaan treenikämpällä havaittavissa oleva innostus ja fiilis säilymään levyversiossa. Tähän vaikuttavat huomattavasti kovempi äänenpaine harjoitustilanteessa, johon myös keho reagoi fyysisesti, sekä innostuksesta johtuvat ylilyönnit soitossa, johon perustuu live-tilanteen ainutlaatuisuus.

Käytän tekstissä ammattilehdistä ja työelämästä tuttuja slangisanoja, jotka ovat vakiintuneet alalla yleiseen käyttöön. Tämä toivon mukaan nopeuttaa tiedon omaksumista ja ennen kaikkea soveltamista käytännön tilanteisiin.

1.1 Tavoitteet

Tavoitteena on selventää itselleni äänityssessioon valmistautumisprosessia sekä pohdita ratkaisuja, joita tein itse nauhoitustilanteessa. Tarkoituksena on kirjoittaa raportti, joka pohjautuu empiirisiin kokemuksiin, jotta sitä olisi helppo basistien soveltaa omiin tarkoituksiinsa. Bändisoundin ymmärtäminen on toinen tavoite, jonka pohjalta henkilökohtaiset sovitusratkaisut tulisi tehdä. Molempiin haasteisiin on sekä fyysisiä että hen-

kisiä, päänsisäisiä ratkaisuja, sillä asennemuutos saattaa olla yhtä arvokas lopputuloksen kannalta kuin esimerkiksi sovituksen muuttaminen.

1.2 Työmenetelmät

Pohdin omaa valmistautumista ja työskentelyä äänitystilanteessa. Vertailupohjaa haen muiden tekemistä levytyksistä ja henkilöhaastatteluista ammattijulkaisuista, jotka sivuavat aihetta. Havainnot pohjautuvat empiirisiin kokemuksiin, eikä niinkään psykologisiin teorioihin. Ääniteanalyysissä keskitytään subjektiiviseen arviointiin.

Tein transkriptioita äänikuvan tueksi. Koen kuitenkin, että nuottikuva on tässä tapauksessa vain suuntaa-antava, sillä kyseistä musiikkia ei perinteisesti pelkästään nuottikuvan perusteella voida toistaa niin, että estetiikkaan perehtymätön saisi sen kuulostamaan uskottavalta. Nuottiesimerkit yhdistettynä yksittäisiin raitoihin kuitenkin avaavat valmiilla levyllä kuultavaa lopputulosta ja auttavat ymmärtämään kokonaisuutta.

2 Bändin lyhyt oppimäärä

For The Imperium on perustettu 2008, jolloin levyitimme Scandal Studiossa ensimmäisen kolme kappaletta käsittäneen demon. 2009 esiinnyimme ensimmäistä kertaa yleisölle ja sen jälkeen keikkatahti onkin vakiintunut noin 20-30 keikkaan vuodessa. Musiikkityyli on 2010-luvun heavy metalia, jossa kuuluu vaikutteita myös esimerkiksi modernista R&B:sta sekä progressiivisesta rockista. Olemme äänittäneet kaksi omakustanne-Ep:tä ja yhden kokonaisen albumin Scandal Studiolla ennen Hail The Monsteria.

Bändissä vaikuttavat itseni lisäksi rumpali Tuomas Rauhala, laulaja Hakim Hietikko ja kitaristi Ville Suorsa. Teemme kaikki sävellykset yhdessä, ja sanoituksista vastaa pääsääntöisesti Hietikko. Tuottaja Kari Huikuri on mukana auttamassa sovituksissa.

Harjoittelemme säännöllisesti 1-3 kertaa viikossa ja teemme uusista kappaleista demoversiota, joita hiomme ennen studioon astumista. Keikoille ja studioon valmistaudumme eri tavalla ja tarvittaessa sovitamme joitakin kohtia uudestaan, mikäli levyllä on esimerkiksi monia päällekkäisiä kitarastemmoja joita ei yhdellä kertaa ole mahdollista soittaa.

3 Valmistautuminen

Harjoittelussa keskityin perinteisen fyysisen harjoittelun lisäksi myös mielikuvaharjoitteluun. Ensin kävin pienissä osissa kappaletta läpi ilman soitinta, keskittyen eri osaluoksiin. Aloitin etsimällä itselleni luontevia sormituksia ja liikeratoja. En kiinnittänyt tässä vaiheessa huomiota rytmiin, vaan ennemminkin totuttelin laittamaan käsiä oikeisiin paikkoihin kaulalla ja kielillä.

Seuraavaksi keskityin rytmiin lyhyissä, vain muutaman nuotin pituisissa pätkissä, jotta varmasti ymmärtäisin mitä olen soittamassa. Käytin apuna metromia ja aloitin hyvin hitaista tempoista vähitellen tahtia kiristäen. Kokeilin välillä väkisin soittaa alkuperäiseen tempoon, jotta liian mutkikkaat sormitukset tai asemanvaihdot paljastuisivat ja palasin sitten taas hitaampaan tempoon hiomaan lisää ja tekemään tarvittavat muutokset.

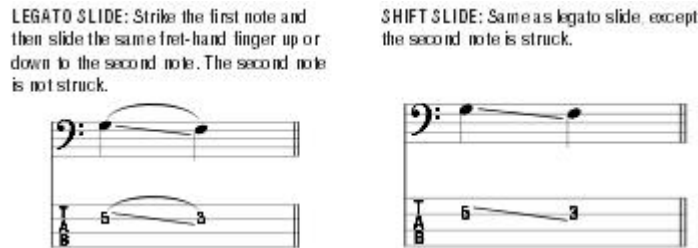
Kolmantena hain oikeaa soundia ja fiilistä, missä käytin paljon apuna mielikuvaharjoituksia. Nopeita kohtia ajattelin esimerkiksi takaa-ajokohtauksina, joissa yritetään paeta kaasuhölyssä vilkkaan kaupungin läpi suistumatta tieltä tai törmäämättä vastaan tulijoihin. Hitaita, pitkiä ääniä soittaessa halusin taas rauhoittaa itseäni ajattelemalla Guns n' Rosesin Duff McKagania tai Slashia, jotka soittavat hyvin itsevarmoina, tupakkaa polttaen, coolin ja jopa hieman välinpitämättömän oloisina yhtyeen Estranged-musiikkivideossa (Guns n' Roses 1998, kuvatalenne). Eli nopeisiin ja aggressiivisiin kohtiin tulisi saada vaaran tuntua ja hitaasti soittaessa pitäisi uskoa oman soittonsa karismaattisuuteen eikä tehdä mitään ylimääräistä.

3.1 Analyttiset käsitteet

Seuraavassa esittelen muutamia vieraampia termejä, joiden merkitykset usein muuntuvat ja venyvät käyttäjien ja tilanteiden mukaan. Tarkoituksena on antaa käytännölläheinen pikakatsaus kieleen jota käytämme elävässä elämässä treenikämpällä ja äänitysstudiossa, ennemmin kuin eksakti tieteellinen selitys.

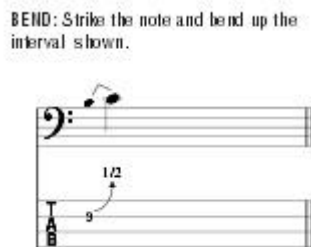
Slide liukuminen nuotista toiseen niin, että käsi painaa kevyesti kieltä ja aiheuttaa ylhäältä alaspäin tai alhaalta ylöspäin liukuvan ääneen. Hal Leonard –kustantamo käyttää nuottikirjoissaan termiä *Shift Slide*, jossa molemmat merkityt nuotit näppäillään oi-

kealla kädellä ja liukuminen suoritetaan ainoastaan niiden välillä. Koen, että tämä on lähimpänä omia slidejani kappaleessa, verrattuna perinteisempään *Legato Slideen*, jossa vain ensimmäinen nuotti näppäillään. (Pastorius 2002, 103.)

Kuvio 1. Sliden merkitsemistapa (Pastorius 2002, 103).

Bend eli kielen venyttäminen, jolloin sävelkorkeus nousee. Hal Leonard –kustantamo käyttää nuoteissaan seuraavaa merkintätapaa, josta ilmenee venytyksen laajuus sävelaskelina tai niiden osina. (Pastorius 2002, 103.)

Kuvio 2. Bendin merkitsemistapa (Pastorius 2002, 103). Kirjoitin omiin transkriptioihini numerot nuotin yläpuolelle selkeyden vuoksi.

Äänen rikkoutuminen (engl. clack). Esimerkiksi Metallica Master Of Puppets -levyllä kuultava kolahdus äänen alussa, kun kieltä soitetaan erittäin kovaa (Master of Puppets 1986, äänite). Vakiintunutta suomenkielistä termiä ei tietääkseni ole olemassa, mutta ilmiö on todellinen ja se mainitaan esimerkiksi Bass Player Magazinen Aria Pro II Cliff Burton Signature –basson esittelytekstissä, jossa kuvaillaan ohuiden kielten aiheuttamaa ääntä. (Bass Player 2013, www)

Särö (engl. overdrive / distortion) tarkoittaa yliovertunutta signaalia, joka aiheuttaa äänen säröytymisen. Suomeksi ei ole vakiintuneita sanoja jaottelulle, joten käytännön tilanteissa, jos ei ole selvää minkälaista säröä haetaan, käytetään usein englanninkielisillä ilmaisuja tarkentamaan särön laatua. Särön käyttäminen kaventaa dynamiikkaa,

joka helpottaa soittimen hallintaa hieman kompressoinnin tapaan, joskin se vaatii ensin totuttelua.

Pedaali (engl. pedal point), bassoääni pysyy paikallaan vaikka soinnut päällä vaihtuisivat. (Pedal Point 2013, www) Käytännössä pedaalii-ilmasta voi käyttää myös laajemmin, esimerkiksi tilanteessa, jossa basso soittaa itsenäistä riffiä pohjalle muiden soittimien vaihtaessa sointuja harmonian mukaan.

3.2 Orientoituminen videomateriaalin avulla

Kun aloitimme harjoitusperiodin muutamaa kuukautta ennen äänitysten alkamista, vietin todella paljon aikaa katsellen katsellen kiertue-DVD:itä ja studiodokumentteja klassikkolevyjen teosta. Mielestäni musiikin katsominen on toisinaan hedelmällisempää kuin pelkkä kuunteleminen, sillä se saattaa nostaa tutuistakin biiseistä eri puolia esille, jotka eivät levyiltä kuuntelemalla välttämättä niin selkeästi välity. Tärkeimpänä yksittäisenä vaikuttajana nousi esiin Metallica-albumin (Metallica 1991, äänite) teosta kertova dokumentti *A Year and a Half In the Life of Metallica*, joka paljastaa niin riitelyn tuottaja Bob Rockin kanssa kuin erilaiset käytössä olleet soittimet, soittotyylit ja työskentelymetodit.

Dokumentti esittelee monta asiaa, joiden eteen olen myös itse törmännyt studiossa. Esimerkiksi rummut ja kitarat on äänitetty ennen bassoa, vaikka perinteisesti rummut ja basso ovat olleet ensimmäiset soittimet, jotka ovat muodostaneet ”pohjat” joiden päälle on alettu kasaamaan muita harmoniasoittimia. Soittoa äänitetään myös osa kerrallaan pätkissä, eikä koko kappaletta kerralla alusta loppuun. Tämä mahdollistaa tarvittaessa sovitusten pilkuntarkan viilaamisen ja täsmälleen oikeanlaisen soundin löytämisen.

Metallica-dokumentissa esiintyvä basisti Jason Newsted soittaa todella kovaa ja kertoo sen olevan olennainen osa hänen soundiaan. Hänen bassosovituksiaan tuotetaan välillä koko bändin voimin. (Metallica 1999, kuvatallenne) Olen myös itse huomannut, että usein joku ei-basisti osaa sanoa parempia kehitysehdotuksia, koska he todennäköisesti kuulevat soittosi ulkopuolisen korvin ja keskittyvät kuuntelemaan eri asioita, mitkä saattavat jäädä itseltä huomaamatta.

Havainnot vahvistivat osaltaan aiempia kokemuksiani raskaaseen musiikkiin soveltu-
van voimankäytön tärkeydestä. Soitankin koko Sudden Death -kappaleen niin, että
jokaisen äänen alku rikkoutuu. Tämä ei perinteisessä sähköbasson soitossa ole yleens-
sä tavoiteltavaa, mutta esimerkiksi Yhdysvaltalaisen alternative metal -yhtye White
Zombien basisti Sean Yseult mainitsee vahvaan sävyyn aiheen tärkeyden Matt Staggsin
haastattelussa. Hän haukkuu tuottaja Bill Laswellin pilanneen Make Them Die
Slowly -levyn bassosoundin käskemällä häntä soittamaan hiljempaa, jottei ääni rikkou-
du. Hän myös mainitsee kovaa soittamisen esikuvikseen Motörheadin Lemmy Kilmisterin
ja The Ramonesin DeeDee Ramonen. (Staggs 2010, www)

3.3 Laitteisto

Soitin Hail The Monsters -äänittellä viisikielisellä Ibanez SR 4005 -bassolla. Käytin
vireenä hieman omintakeista viritystä, jolla olen tottunut soittamaan kaikki For The Im-
periumin biisit: g, d, a, d, b korkeimmasta matalimpaan lueteltuna. Tämä ratkaisu juon-
taa juurensa siitä, että kitarassa on käytössä drop-D viritys, eli e, b, g, d, a, d korkeim-
masta matalampaan lueteltuna. Käytössä on siis neljä samaa vapaata kieltä, toki ok-
taavin matalampina kuin kitarassa ja lisäksi vielä normaalin viisikielisen basson b-kieli.
Tämä aiheuttaa omat haasteensa sormitusten valinnassa, mutta toisaalta myös avaa
ajattelemaan instrumentin mahdollisuuksia laajemmin, koska käytössä on kahden eri
vireen yhdistelmä. B-kieltä käytän melko säästeliäästi, enemmänkin erikoistehosteena
silloin tällöin. Pyrin soittamaan mieluummin vapaata d-kieltä kuin b-kielen kolmatta
nauhaa, sillä suurin osa kitarariffeistä sisältää kitaran vapaan kielen käyttöä ja näin
ollen soundimme sulautuvat yhteen paremmin.

Levyllä kuultava bassosoundi koostuu todellisuudessa kolmesta eri signaalista. Yksi on
suora linjasoundi, joka on otettu vahvistimen omasta DI-lähdöstä ja joka löytyy CD:n
raidalta kaksi (Liite 1). Vahvistin oli Mesa/Boogien Big Block 750, jota käytettiin nor-
maalien, puhtaan soundin tuottamiseen. Kaiuttimena oli Mesa/Boogien 6x10, joka miki-
tettiin lähietäisyydeltä suoraan elementin edestä Shure Beta 52A:lla. Tämä on toinen
käytössä oleva signaali, joka on kuultavissa CD-liitteen raidalla kolme.

Kolmas signaali on särösoundi, jota voi kuunnella CD-raidalta neljä. Vahvistimena oli
käytössä Peaveyn 6505, joka on alun perin kitaravahvistimeksi suunniteltu. Kaiuttime-
na oli Mesa/Boogien 4x12, niin ikään alun perin kitaralle suunniteltu. Mikityks hoidettiin

lähietäisyydeltä Shuren SM57:lä, joka oli sijoitettu aavistuksen kaiutinelementin keskimmäiseltä sivuun.

4 Intro

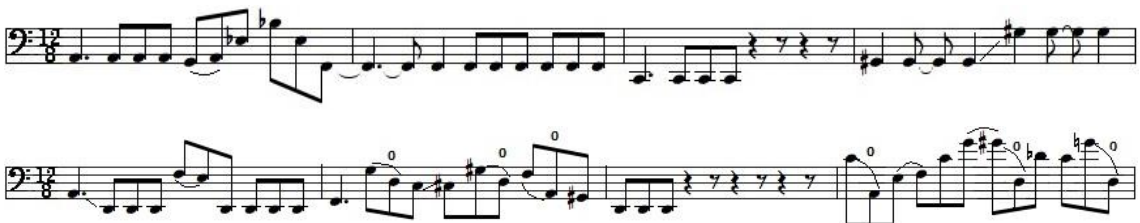
Alun basso on toteutettu koneohjelmointina. Varsinainen soitto alkaa vasta intron viimeisessä tahdissa, ajassa 0:31, jossa poimitaan rumpufilli. Tämä luo dynamiikan tuntuja, sillä vaikka varsinainen äänenvoimakkuuden ero on minimaalinen, soundin vaihtuminen säröisemmäksi ja rankemmaksi saa seuraavat osat kuulostamaan voimakkaammalta. Pyrin soittamaan heti alusta asti niin, että jokaisen äänen alku rikkoontuu.

Kuvio 3. Intro on 5/8 –tahtilajissa.

5 Interlude

Interluden tahtiosoitus on 12/8, jonka päälle soitetaan ajoittain hyvin alleviivaavasti neljäsosia. Basso ja kitara ovat suuren osan ajasta samoja melodiakulkuja, jotta saavutetaan mahtipontinen tunnelma. Basson ajoittaisilla poikkeamilla yhteisestä linjasta ja tauoilla luodaan sovitus kielisoittimien välille. Suoristin hieman nopeimpia rytmejä, jotta ne voisi soittaa kovempaa, sillä kuten Billy Sheehan on sanonut Bass Player Magazine haastattelussa numerossa 1/1990, bassonsoitto on täyskontaktilaji, joka vaatii voimaa ja todellinen haaste on pystyä soittamaan stemmansa myös vaihtelevissa keikaolosuhteissa. (Roberts 1990, 46) Riffi sisältää monipuolista rytmikkaa ja käyttää hyväkseen basson laajaa rekisteriä tuoden hieman solistista otetta mukaan.

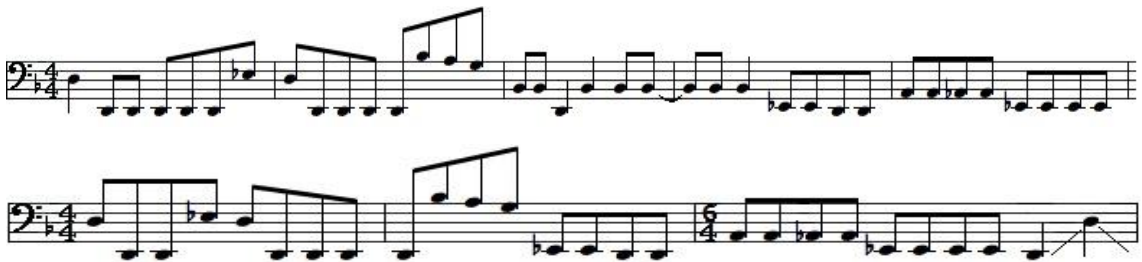

Kuvio 4. Hi-hat soittaa suoraa neljäsosapulssia 12/8 -tahtilajin päälle, joten on makuasia kummassakin tahtilajissa osan hahmottaa. Vapaat kielet, merkitty nuottien yläpuoleisella 0:lla, näyttävät suurta roolia tahdeissa 6 ja 8. Osa on kuultavissa ajassa 0:33-0:47 ja 1:46-2:00.

6 A-osa

Soitan suoraa kahdeksasosanuottilinjaa rauhoittaakseni tilannetta ja poimin kitarariffin melodiaa siinä missä kerkeän. Tämä oli osaltaan pakon sanelema ratkaisu, sillä riffi muuttui huomattavasti matkalla treenikämpältä studiolle ja itse kuulin lopullisen version vasta samana päivänä kun oli oma vuoroni soittaa. Päädyimme konsensukseen, että helpoin toimiva linja olkoon paras, eikä jäädä turhaan hieromaan ja spekuloidaan eri vaihtoehtoja. Jälkeenpäin kuunneltaessa huomaan, että oli oikeastaan onni, etten saanut aikaa valmistella yhtään vaikeampaa sovitusta, sillä nykyinen, hieman alkuperäisiä suunnitelmia yksinkertaisempi lähestyminen on erittäin toimiva.

Taitteissa on rummuilla ja kitaroilla tavaraa niin paljon että bassoa varten keksittiin studiossa yhdessä sointupohja, jotta tasainen kahdeksasosalinja ei pääsisi katkeamaan. Ajatuksena on ikään kuin tasainen walking bass -linja, jonka päälle muiden instrumenttien on hyvä rakentaa monipuolista rytmikkäitä.

Kuvio 5. A-osan riffi nuotinnettuna. Intron ja interluden a-mollista siirrytään d-molliin laulusäkeistöjen ajaksi.

Uusien muutosten luoma kireä tunnelma ja riitely äänivalinnoista juuri ennen levyllä jäänyttä ottoa kuuluvat todella raivokkaana soittona etenkin slideissa. Tätä ei ole syytä aliarvioida, puhutaanhan kuitenkin tunteiden siirtämisestä musiikkiin, joten huutamalla kommunikoiminen sopii erittäin hyvin aggressiivisen musiikin äänittämiseen. Tuntuisi ristiriitaiselta soittaa kyseisen kaltaista linjaa hymyssä suin, omaa kehoa kuunnellen ja ergonomiasta huolehtien. Vaikka äänet olisivat oikein, se ei vielä tarkoita että lopputulos kuulostaisi oikeilta!

7 Kertosäe

Ensimmäinen puoli kertosäkeestä käyttää jälleen hyväksi taukoja sovituksessa. Säätämällä slidet vasta toiselle kerralle saadaan osaan jatkuvuutta. Teen slidet eri kieliltä, joka saattaa vaikuttaa pieneltä yksityiskohdalta, mutta hyvä osoitus kuinka pienillä asioilla voidaan merkittävästi elävöittää sovitusta. Soundiero d- ja b-kielillä ja varsinkin niitä edeltäneillä tauoilla on kuitenkin suuri. Mielestäni tämänkaltainen sovittaminen on paljon mielekkäämpää kokonaisuuden kannalta kuin bassolinjan, usein väkinäinen, kehittäminen kasvattamalla lisää nuotteja filleiksi.

Kuvio 6. Kertosäe ilman slideja. Huomaa tapahtunut modulaatio F-molliin ja $\frac{3}{4}$ -tahtiosoitus.

Kuvio 7. Kertosäe slideilla.

Hyvän sliden soittaminen on taitolaji, johon on onneksi muutama niksi olemassa. Aloittamalla käden liike jo hieman ennen varsinaista alaspäin liukumista kevyellä, tuskin kuultavissa olevalla, nopealla pyyhkäisyllä kaulaa ylöspäin saadaan huomattavasti enemmän voimaa slideen ja äänen alku helpommin syttymään. Nuottikuva on siinä mielessä valheellinen, että se ei huomio tätä alkuvalmistelua ollenkaan ja korostaa turhan paljon tähdättävää aloitusääntä, vaikka todellisuudessa liu'utettavalla nuotin korkeudella on varsin vähän merkitystä, mikäli tekniikka on ylläkuvatun kaltainen.

Kertosäkeen toinen puoli on sovituksellisesti monipuolisin. Rummut siirtyvät tomi-komppiin, kitara näppäilee harmoniaa ja basso soittaa sointukierron pohjasäveliä pitkänä pohjalle. Myös laulu on perinteisen melodista ainoastaan tässä kohdassa koko kap-paleen aikana.

Kuvio 8. Ajassa 1:17, "The World is turning grey" ja paluu d-molliin.

Lopetukset ovat molemmilla kerroilla erilaiset. Ensimmäisellä kerralla kitara ja basso soittavat pienen riffin patkän jälleen yhdessä. Jälkimmäisellä kerralla viimeinen tahti on kielisoittimilla taukoa ja tilalla on rumpufilli. Myös laulaja tietää tämän ja huutaa päälle: "Rauhala!", eli kyseessä on eräänlainen rumpalin esittely, vaikkakaan sitä ei rumpusoolo seuraakaan.

Kuvio 9. Ensimmäisen kertosaäkeen lopun kitarasankarihetki.

8 Bridgen variaatiot

Bridge esiintyy kappaleessa kolmen erilaisen rumpukompin päällä. Kitara soittaa osan aina samalla tavalla ja itse olen näiden kahden maailman välissä liimamassa niitä yhteen, soittaen d-säveltä pedaaliksi pohjalle ja poimien avainkohtia riffistä. Kirjoitin bassolinjasta version, joka oli tarkoitus soittaa levyille, vaikkakin transkriptiota tehdessä huomasin että tahdissa 12 on jäänyt vahingossa yksi nuotti soittamatta ja paikkaan tätä hieman venyttämällä tahdin lopussa olevia nuotteja. Tätä ei kuitenkaan huomaa muuten kuin raitoja soolona kuuntelemalla, sillä rumpukomppi on niin paljon hallitsevampi elementti kyseisessä kohdassa että basso kuulostaa joka tapauksessa vain matalalta murinalta.

Kuvio 10. Alkuperäinen bassolinja (2:16)

Kuvio 11. Variaatio 1, siirtyminen pelkistetyyn pedaalibassoon. (2:25)

Kuvio 12. Variaatio 2, asteittainen paluu alkuperäiseen linjaan. (2:30)

9 Lopetus

Kappaleen lopussa toistetaan kertosäkeen loppupuoliskoja erilaisilla kompeilla, joista ensimmäisessä poimin bassorumpukuvion ja rakensin linjan sen mukaan. Idea tähän tuli studiossa laulajaltamme, joka halusi rytmisesti eläväisemmän taustan. Nuottiesimerkki on kohdasta 2:50.

Kuvio 13. Esimerkki bassorummun rytmiä mukailevasta bassokuvioista.

Tämän jälkeen soitan suorita neljäsosia, jotka tukevat jälleen vaihtuvaa rumpukomppia. Viimeiseen tahtiin soitin ensimmäisellä testiotolla improvisoidun fillin, joka sai heti hyväksynnän, vaikka itse tarkoitin sen enemmänkin vitsiksi keventämään tunnelmaa enemmän kuin varsinaiseksi sovitukseksi. Viimeinen ääni on leikattu miksausvaiheessa pois, jotta kappale saataisiin loppumaan kuin veitsellä leikaten jättäen vain taustahumina jäljelle.

Kuvio 14. Loppufilli ajassa 3:16.

10 Yhteenveto

Opinnäytetyössäni oli tavoitteena tarkkailla omaa valmistautumista For The Imperiumin toisen albumin Hail The Monsters -nauhoituksia varten. Basson soittaminen kyseisessä yhtyeessä sisältää monia haasteita, mutta tässä raportissa tarkastelin tarkoituksenmukaisen tunteen siirtämistä levyille ja miten tämä käytännössä toteutetaan.

Havainnot on tehty esimerkikiisi Sudden Deathin pohjalta. On tärkeä huomata miten paljon liioittelua ja yleisistä ihanteista poikkeavaa soundia bassoraita sisältää soolona kuunneltaessa ja miten tämä yhdistyy bändin seassa halutuksi kokonaisuudeksi. Ky-

seessä on tietynlainen illuusio, jolla pyritään saamaan treenikämpällä havaittavissa oleva innostus ja fiilis säilymään levyversiossa. Tähän vaikuttavat huomattavasti kovempi äänenpaine harjoitustilanteessa, johon myös keho reagoi fyysisesti, sekä innostuksesta johtuvat ylilyönnit soitossa, johon perustuu live-tilanteen ainutlaatuisuus.

Olen varsin tyytyväinen omaan sekä etenkin koko bändin suoritukseen studiosessiossa. Valmistauduin harjoittelemalla yksin kotona päivittäin sekä osallistumalla bändiharjoituksiin treenikämpällä. Nämä tukivat toinen toisiaan, sillä vaikka studiossa soittaisikin yksin valmiin pohjan päälle, on mielestäni ensiarvoisen tärkeää ymmärtää myös bändikokonaisuus jota on omalla soitollaan rakentamassa.

Kirjoitin myös osan riffeistä nuotille harjoitusvaiheessa, jotta varmistaisin itselleni vaikeammat kohdat. Tämä nopeutti omaksumista ja muistamista, sillä omaa soittoaan joutuu ajattelemaan ja järkeistämään erilailla kuin pelkästään kuulon varassa soittaessa.

Levy julkaistiin 1.3. 2013 ja Sudden Death kuukautta ennen musiikkivideon kera. (Mäenpää 2013, www). Biisi sai paljon positiivista huomiota, vaikkakaan ei yltänyt radion soittolistoilta tai televisioon. Päätimme lahjoittaa kaikki singlen tuotot Helsingin Ruokaa ei aseita -ryhmälle, sillä biisin sanoitus sivuaa asevarustelun mielettömyyttä. Levyn vastaanotto on ollut pääosin positiivista ja olemme päässeet sen tiimoilta kiertämään kahteen otteeseen Brittien saarilla.

Olen Hail The Monsters -äänitysten jälkeen tehnyt kolme muuta studiosessiota freelancerina ja huomannut että rohkeus omaan ilmaisuun sekä itseluottamus vähemmän hiottujen ottojen jättämiseen lopulliseen versioon on kasvanut. Mielikuvaharjoittelua voin myös suositella lämpimästi. Koen, että monia vaikeasti hahmotettavia asioita, kuten usein kuultavat termit eteen- tai taakse soittaminen, aukeavat huomattavasti helpommin esimerkiksi värikkäitä adjektiiveja käyttämällä tai sopivaa referenssivideota katsoen, josta haluttu fiilis ilmenee. Ulkomusiikillisia seikkoja matkimalla saavuttaa usein nopeammin luontevan lopputuloksen kuin liiallisuuksiin menevällä kuulokuvan analysoinnilla. Esimerkiksi virvelin osumista iskuun nähden kuunneltaessa helposti unohtuu, että myös erilainen virvelin tai kitaran soundi saattaa vaikuttaa kappaleen fiilikseen mahdollisesti jopa enemmän kuin varsinainen soitettava komppi.

Lähteet

Kirjalliset

Fox Brian 2013. Soundroom: Aria Pro II Cliff Burton Signature Bass. [verkkodokumentti]. <http://www.bassplayer.com/article/soundroom-aria-pro-ii-cliff-burton-signature-bass/151082> (luettu 21.04.2013)

Matt Staggs 2010. An interview with Sean Yseult: White Zombie and Beyond. [verkkodokumentti]. <http://suvudu.com/2010/12/an-interview-with-sean-yseult-white-zombie-and-beyond.html> (luettu 20.02.2013)

Mäenpää Arto 2013. For The Imperiumilta uusi albumi maaliskuussa. [verkkodokumentti]. <http://kaaoszine.fi/imperiumilta-uusi-albumi-maaliskuussa/> (luettu 22.04.2013)

Pastorius Jaco 2002. The Essential Jaco Pastorius. Milwaukee: Hal Leonard Corporation.

Pedal Point 2013. [verkkodokumentti]. <http://www.musictheoryacademy.com/understanding-music/pedal-point/> (luettu 21.04.2013)

Roberts Jim: Billy Sheehan's Full Contact Bass 1990. San Francisco, California: New Bay Media, LLC.

Audiovisuaaliset

For The Imperium 2013. Hail The Monsters. Warner Music Finland.

Guns n' Roses 1998. Welcome to the Videos. Geffen Home Video.

Metallica 1986. Master of Puppets. Elektra.

Metallica 1991. Metallica. Elektra.

Metallica 1999. A Year and a Half in the Life of Metallica, Part 1 & 2. Elektra.

Liitteen otsikko

Liite 1. Äänite.

Ääniteliite vain opinnäytetyön arviointikäytössä. Liitettä eii ole liitetty theseus.fi - julkaisuun tekijänoikeudellisista syistä.

Raitatiedot

1. Sudden Death
2. Basso DI
3. Basso mikki
4. Basso särö